WINNET
– på lika villkor!

En rapport om att synliggöra kvinnors villkor och öka kvinnors inflytande i regionalt tillväxtarbete.

WINNET
SVERIGE

Textunderlag då inte annat anges:
ansökan om verksamhetsbidrag till Tillväxtverket samt delrapporter och slutrapport,
informationsmaterial och broschyrer om Winnet Sverige och underlag från www.winnet.se

Winnet – på lika villkor!
En rapport om att synliggöra kvinnors villkor och öka kvinnors inflytande i regionalt tillväxtarbete 2016
Text och bearbetning av underlag: Hanna Glans, Equality Support & Publishing
Layout: Malin Norlander, Pupill Kommunikation

© Winnet Sverige
ISBN 978-91-983346-9-2

OM RAPPORTEN

VISST GÅR DET! Jämställdhetsmålen är för all del inte uppnådda. Förändringstakten borde absolut öka och det är lätt att bli otålig. Men det går framåt. Allt oftare är kvinnors lika villkor och inflytande i regional tillväxt på agendan och det är ingen tillfällighet. Anledningen är ett envist arbete som under lång tid engagerat en växande skara aktörer. En central sådan är Winnet Sverige som på otaliga sätt påverkar utvecklingen i en mer jämställd riktning.

Winnet Sveriges erfarenheter och idéer om framtiden bottnar i ett mångårigt, målmedvetet arbete för jämställdhet i regional tillväxt. Att ge en rättvisande bild av en viss period i verksamheten, att djupdyka i ett enskilt insatsområde eller bara beskriva ett specifikt initiativ är inte helt enkelt. Arbetssätten och kunskaperna korsar varandra. En idé föder flera nya. Det är ett utmanande och utvecklande sätt att arbeta för att hela tiden ta nya kliv framåt. Samtidigt finns det all anledning att ibland stanna upp och summera. Vad har gjorts så här långt? Vad kan återanvändas? Var behövs ny kunskap och andra uppslag?

Den här rapporten ger en bild av Winnet Sveriges och resurscentra för kvinnors verksamheter mellan 2013 och 2015. Den ger en bakgrund och en möjlighet till eftertanke och inspiration – oavsett vilken ingång du som läser har till frågor om jämställd regional tillväxt.

Stockholm i november 2016
Winnet Sverige
Chatarina Nordström Verksamhetsledare

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

TILLBAKABLICK:

Resurscentrum för kvinnor och Winnets historia 5

DEL 1.

WINNET – VI VET VAD VI TALAR OM!

Bred samverkan för jämställd regional tillväxt 10

Winnet Sverige och resurscentra för kvinnor 10

Fem insatsområden 12

Sex gemensamma utgångspunkter 12

Samtal med Malin Lindberg, Luleå tekniska universitet 16

Samtal med Britt-Marie Söderberg Torstensson, Winnet Sverige 17

DEL 2.

WINNETS VERKSAMHET 2013 – 2015

Insatsområde 1: Entreprenörskap och innovation 21

Innovation på lika villkor 22

På agendan 2013 – 2015 22

Medlemmar berättar: Anu Majkvist, Winnet Halland 26

Insatsområde 2. Kompetensförsörjning och arbetskraftsutbud 28

På agendan 2013-2015 28

Medlemmar berättar: Helena Högström, Winnet Gävleborg 31

Insatsområde 3. Tillgänglighet 33

Strategiska insatser för jämställd it 34

På agendan 2013-2015 35

Medlemmar berättar: Bodil Nilsson, Winnet Skåne 37

Insatsområde 4. Strategiskt gränsöverskridande samarbete 39

På agendan 2013-2015 39

Medlemmar berättar: Bodil Nilsson, Winnet Skåne 43

Christiane Bannuscher, Women into Business Rostock 44

Insatsområde 5. Landsbygdsutveckling 45

På agendan 2013-2015 47

Medlemmar berättar: Siv Lindén, Winnet Jönköping 49

TILLBAKABLICK:

Resurscentrum för kvinnor och Winnets historia

RESURSCENTRA HAR sina rötter hos landsbygdens kvinnor som under 1980-talet arbetade aktivt med byutveckling och frågor om kvinnors villkor. Insatserna inom landsbygdskampanjen Hela Sverige ska leva ledde till att Kvinnogruppen bildades, med koppling till Glesbygdsdelegationen på Arbetsmarknadsdepartementet. Gruppen initierade samarbeten i olika projekt och byggde nätverk på lokal, kommunal, regional och nationell nivå. Den skapade opinion kring fördelningen av regionalpolitiska medel och synliggjorde den ojämna könsrepresentationen i en mängd regionalpolitiska sammanhang.

FAKTA:

De regionalpolitiska åtgärderna är till för att befolkningen i alla delar av Sverige ska ha möjlighet att försörja sig på ett sätt som gör varje bygd levande och attraktiv att bo och verka i. För att nå dit behövs både kvinnor och män, en jämställd arbetsmarknad och ett jämställt näringsliv.

En ny strategi

Som ett resultat av Kvinnogruppens arbete föddes 1992 projektet Kvinnokraft. Den treåriga satsningen fick sin hemvist hos Glesbygdsverket med Arbetsmarknadsdepartementet som ytterligare finansiär. Över hela landet hölls Kvinnokraftskonferenser med diskussioner om kvinnors frågor, krav och önskemål. Strategin för det fortsatta arbetet blev snabbt tydlig; Kvinnokraft skulle med fullt fokus driva kravet om etablering av resurscentra för kvinnor. Här skulle information, rådgivning och regionalt stöd för kvinnor samlas. Dessutom skulle det bedrivas kompetensutveckling och skapas utvecklingsprojekt av olika slag.

Regionala resurscentra för kvinnor

Med rapporten Den andra sidan av myntet tog forskaren Tora Friberg 1993 fram ett förslag på regionala utvecklingscentra för kvinnor. [1] Den regionalpolitiska propositionen Bygder och regioner i utveckling var inne på samma spår och underströk

att det behövdes ett könsperspektiv i regionalpolitiken. [2] I juni 1994 gav riksdagen länsstyrelserna i uppdrag att prioritera medel för bildandet av regionala resurscentra. Samtidigt gav sig NUTEK (idag Tillväxtverket) och Glesbygdsmyndigheten i kast med att bilda ett nationellt resurscentrum för kvinnor (NRC) knutet till NUTEK. NRC skulle stödja de särskilda insatser som gjordes för kvinnor i det regionala utvecklingsarbetet. En styrelse tillsattes med representanter från regionala och lokala resurscentra, med NUTEKs generaldirektör som ordförande och Glesbygdsverkets generaldirektör som vice ordförande.

Ytterligare några år förflöt och behovet av särskilda utvecklingscentra för kvinnor var fortsatt stort. [4] Därför gav regeringen de 160 resurscentra som då fanns möjlighet att, under 1998 och 1999 via NUTEK, söka medel för olika projektsatsningar.

NRC läggs ner och ideella föreningen NRC bildas

Jämställdhetspolitiken förändrades mot slutet av 1990-talet. Riksdagsbeslutet att komma till rätta med ojämställdhet genom strategin jämställdhetsintegrering satte satsningarna på särskilda åtgärder för kvinnor i ett nytt ljus. De tidigare arbetssätten ifrågasattes. Jämställdhet skulle framförallt integreras i ordinarie verksamheter, i alla beslut och processer. Det gällde även arbetet på NUTEK. Den kunskap som fanns samlad på NRC gjordes därför till en del av NUTEKs verksamhet 1999.

Samtidigt var det tydligt att det fortfarande behövdes både nationell samordning och stöd till regionala och lokala resurscentra för kvinnor. För att ta tillvara kunskap, kompetens och erfarenheter beslutade resurscentranas representanter, som suttit tillsammans i NRCs styrelse, att bilda en ideell förening. Det blev i december 1999 starten för det Svenska Riksförbundet ResursCentrum för kvinnor - NRC.

Under 2000-talets inledning drogs emellertid det tidigare offentliga stödet till regionala och lokala resurscentra in. Med detta minskade legitimiteten för verksamheterna och antalet resurscentra förändrades fort, från 160 stycken till 50 år 2001.

Basfinansiering och program för resurscentra

När EU-kommissionen 2000, inför arbetet med tillväxtavtalen i regionerna, lämnade sina instruktioner till Sverige var de tydliga med att det behövdes fortsatta insatser för att förändra den könsuppdelade arbetsmarknaden. NRC arbetade samtidigt aktivt för att få fortsatt stöd till resurscentra genom en basfinansiering på 36 miljoner kronor. En viktig förutsättning inte minst för att ha en chans att driva olika jämställdhetsinsatser utan krav på medfinansiering.

I budgetpropositionen En politik för tillväxt och livskraft i hela landet (prop 2001/02:4) föreslogs 2001 särskilda insatser för att stärka kvinnor inom det re-

gionalpolitiska området. Resurscentra var åter aktuella som en särskild regionalpolitisk åtgärd. Från 2002 byggdes verksamheterna upp igen med utgångspunkt i NUTEKs (nuvarande Tillväxtverkets) program för utveckling av resurscentra. Programmet tillfördes basfinansiering, projektmedel och mellan 2010 och 2015 även verksamhetsbidrag.

Uppdraget till resurscentra har sedan 2003 varit inriktat på entreprenörskap och innovation, arbetskraftsförsörjning och arbetskraftsutbud, tillgänglighet, strategiskt gränsöverskridande samarbete och landsbygdsutveckling. En mängd insatser har gjorts för att bidra till kvinnors organisering och öka kvinnors deltagande i demokratiutvecklingen, med en specifik inriktning på regional tillväxt och utveckling. Hela tiden har NRC fortsatt att driva frågan om långsiktig basfinansiering till resurscentra.

Resurscentra blir en folkrörelse

Sedan 2003 har NRC besökt näringsutskottet i riksdagen, presenterat resurscentras arbete och haft flertalet hearingar med alla riksdagsledamöter. Vetskapen om att resurscentraprogrammet omprövades årligen ledde till att samarbetet mellan NRC och NUTEK fördjupades. År 2005 gjordes en gemensam avsiktsförklaring om jämställd regional tillväxt. Här betonades bland annat betydelsen av nationell basfinansiering till resurscentra. Insatserna gav resultat och 51 miljoner kronor avsattes till resurscentraprogrammet, varav 18 miljoner öronmärktes för basfinansiering.

Resurscentra för kvinnor höll samtidigt på att utvecklas till en folkrörelse. Över hela Sverige var 2007 10 000 kvinnor aktiva i 120 olika resurscentra.

Forskarnätverk

För att säkra en praktiknära och policyevident forskning bildades 2007 ett forskarnätverk. I samband med Winnet8, ett kapitaliseringsprojekt inom Interreg IVC, utvecklades nätverket till ett Winnet Centre of Excellence® som arbetar utifrån både ett Sverige- och Europaperspektiv. Sedan 2014 finns även ett Winnet Centre of Excellence ® med Östersjöperspektiv, placerat på Universitetet i Stettin i Polen.

Årligt driftsbidrag

Näringsdepartementets och Rambölls analyser av resurscentras verksamheter (2007 – 2008) ledde 2010 till ett beslut om ett årligt driftsbidrag på 36 miljoner kronor under tre år. Samma år bytte NRC namn till Winnet Sverige. Det nationella uppdraget till resurscentra fortsatte med driftsbidrag fram till 2015. Kravet på fortsatt driftsbidrag drivs och bevakas fortfarande av Winnet Sverige.

DEL 1.

Vi vet vad vi talar om!

DEL 1.

Vi vet vad vi talar om!

WINNET SVERIGE är pådrivande för en jämställd tillväxt där kvinnor ges möjlighet att delta i samhällsutvecklingen på lika villkor som män. Som nationell medlemsorganisation arbetar vi sedan 1999 med övergripande strukturella frågor för att långsiktigt skapa förutsättningar för ökad jämställdhet. Genom samordning och stöd till regionala och lokala resurscentra och nätverk verkar vi för att:

- Kvinnor tar sin del av samhällets resurser i anspråk
- Kvinnors kompetens tas tillvara i samhället
- Kvinnors och mäns insatser värderas lika

Vi bedriver även opinion och sprider kunskap om kvinnors livssituation. Genom påverkan och regional, nationell och internationell samverkan arbetar vi målinriktat för att synliggöra kvinnors villkor och öka kvinnors inflytande i regionalt tillväxtarbete.

JÄMSTÄLLDHETSPOLITISKA MÅL

Jämställdhetspolitiken ger viktiga riktlinjer för Winnet Sveriges arbete. Det övergripande målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv konkretiseras i fyra delmål:

- En jämn fördelning av makt och inflytande: kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och forma villkoren för beslutsfattandet.
- Ekonomisk jämställdhet: kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet: kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjlighet att ge och få omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra: kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Bred samverkan för jämställd regional tillväxt

Vid det här laget är det välbekant att jämställdhet i regionalt tillväxtarbete innebär förnyelse, attraktionskraft, kvalitet och lönsamhet. Inte minst genom att jämställdhetsperspektivet ger bättre koll på vilka prioriteringar som behövs. Det är många som berörs av utmaningarna för en jämställd regional tillväxt. Många kan därför också göra skillnad. Regeringens direktiv om regionalt tillväxtarbete ger jämställdhet en viktig position och det hamnar på regionala aktörers bord att göra verkstad av ambitionerna. [5] Arbetet pågår inom flertalet områden. Bland annat för att integrera jämställdhet i regionala utvecklingsstrategier och program. Men även för att ytterligare kartlägga skillnader mellan kvinnors och mäns villkor och höja kunskaperna om jämställdhet i olika forum. Åtgärder genomförs för att bryta arbetsmarknadens könsuppdelning och öka kvinnors företagande. Även ett mer jämställt projekt- och företagsstöd har hamnat högt på många regionala att-göra-listor. [6]

Winnet Sverige är övertygade om att de bästa lösningarna uppstår i mötet mellan offentliga aktörer, politiker, näringsliv, akademi och ideella organisationer. Därför är vår ambition att alltid forma så kallade Quadruple Helix-partnerskap för att på lika villkor jobba tillsammans för förändring. Winnet Sverige är en viktig draghäst för att knyta samman samhällets bredd av aktörer; från gräsrotsnivå och upp - och ner igen. Nätverkande och samarbete i partnerskap är bärande i allt vi gör.

TIPS!

På www.tillvaxtverket.se kan du läsa mer om den nationella strategin för jämställd regional tillväxt.

Winnet Sverige och resurscentra för kvinnor

Våra medlemmar finns över hela landet och består av nätverk och lokala och regionala resurscentra för kvinnor. Sedan det statliga stödet infördes i början av 90-talet har resurscentra varit organiserade på olika sätt; som ekonomiska föreningar, ideella organisationer eller som självständiga delar knutna till exempelvis regionförbund eller länsstyrelser. Idag samlas merparten under det gemensamma namnet Winnet, förenade av ett stort fokus på samverkan, samarbete och gräsrotsperspektiv.

En viktig grundidé för resurscentra är att alla insatser utgår från de behov och förutsättningar som finns regionalt och lokalt. På lokal nivå kan det exempelvis innebära att skapa mötesplatser, nätverk och genomföra utbildningar. Åtskilliga kvinnor har på det sättet fått kompetensutveckling och gått från arbetslöshet till anställning eller företagande. På regional nivå tar resurscentra istället sikte på strukturella frågor om orsaker och hinder för kvinnors och mäns lika livsvillkor. Det sker genom påverkansarbete, genom att ta fram och sprida fakta och analyser. Men det kan även innebära att i samverkan driva på för att få in jämställdhet i policyer och strategier. Resurscentra för kvinnor på nationell nivå, Winnet Sverige, arbetar med övergripande strukturella frågor för att långsiktigt skapa förutsättningar för ökad jämställdhet. Detta genom att påverka politiska beslut och jobba för fortsatt finansiering av resurscentras verksamhet. Oavsett nivå ger de många samarbetena en utmärkt plattform för att nå ut brett i samhället. [7]

Resurscentra påverkar regionalt tillväxtarbete genom att: [8]

- Bidra till en förändrad dialog om jämställdhet
- Öka kunskapen om jämställdhet och betydelsen för olika samhällsområden och frågor
- Utveckla och införa metoder och verktyg för ökad jämställdhet i resursfördelning, handläggning och företagsstöd
- Hålla frågorna levande och påminna om jämställdhet i sammanhang där det lätt glöms bort

WINNET I VÄRLDEN!

Winnets arbete sker inte bara lokalt, regionalt och nationellt i Sverige utan också internationellt genom samarbeten och projekt. Den svenska modellen med resurscentra för kvinnor har väckt stort intresse utomlands och resurscentra byggs nu på flera platser i Europa.

Winnet Europe finns representerat i de flesta europeiska länderna. Winnet Sverige är medlem i Winnet Europe och har ett nära samarbete när det gäller olika utvecklingsfrågor som berör kvinnors livsvillkor och jämställdhet.

NGO Östersjönätverket drivs av Föreningen Norden och ger Winnets medlemmar chans till samarbete och erfarenhetsutbyte kring framförallt landsbygdsutveckling och jämställdhet.

Östliga partnerskapet är en sammanslutning av stater i det östliga Europa, utanför EU, som Winnet Sverige och Winnet Europe ingår i. Här har vi exempelvis bidragit till att det idag finns tjugotre resurscentra för kvinnor i Armenien samlade i Winnet Armenia.

EU Östersjösamarbetet innebär att Winnet Sverige samarbetar nära flera myndigheter, privata och ideella organisationer runt Östersjöregionen. Vi leder det tematiska partnerskapet Winnet Baltic Sea Region i vilket entreprenörskap, den digitala agendan för IT och innovation på lika villkor är viktiga insatser.

Winnet Sverige har även ett samarbete med organisationer i Sydafrika för att på olika sätt förbättra kvinnors villkor och möjligheter.

Fem insatsområden

RESURSCENTRA för kvinnor arbetar på uppdrag av Tillväxtverket med fem prioriterade insatsområden. Det handlar om:

1. Entreprenörskap och innovativa miljöer
2. Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud
3. Tillgänglighet
4. Strategiskt gränsöverskridande samarbete
5. Landsbygdsutveckling

Tillväxtverket har formulerat mål för områdena som sammantagna ska synliggöra kvinnors villkor och öka kvinnors inflytande i det regionala tillväxtarbetet. Winnet Sverige arbetar kunskapsdrivet och strategiskt för att få den legitimitet, de resurser och det engagemang som krävs för att nå målen.

Sex gemensamma utgångspunkter

Winnet Sveriges uppgift är att påverka samhällsstrukturer som idag hindrar kvinnors lika villkor och inflytande i regional tillväxt. När invanda mönster och normer

utmanas kan också strukturer förändras. Det kräver ett kraftfullt och uthålligt arbete, men också mod att tänka annorlunda och kunskap som ifrågasätter det som tas för givet. [9]

Med hjälp av sex gemensamma utgångspunkter knyter vi samman vårt arbete inom samtliga insatsområden. Det ger stora fördelar. Erfarenheter, kunskaper och beprövade metoder kan lättare återanvändas och vidareutvecklas - oavsett det är innovation, landsbygd eller kanske digitalisering som står på agendan. Perspektiven stärker varandra, Winnetorganisationens lärande ökar och det strategiska, kunskapsdrivna påverkansarbetet blir effektivare.

Utgångspunkt 1: FORSKNINGSANKNYTNING

Könsuppdelad statistik och goda exempel är avgörande för att synliggöra kvinnors och mäns förutsättningar, livsvillkor och behov. Winnet Sveriges verksamhet ska därför bygga på relevant och erkänd forskning, med avstamp i de nationella jämställdhetsmålen. Detta sker framför allt genom det växande nätverk med forskare som är knutna till Winnet Centre of Excellence®. Centret sammanställer befintlig forskning, gör analyser på uppdrag av Winnet Sverige och skapar mötesplatser för samtal mellan akademi, politik och praktik i både Sverige och Europa. Under 2013 till 2015 har vi på olika sätt arbetat för att säkra en långsiktig finansiering av centrets verksamheter. Men även för att vidareutveckla dess viktiga mötesplatser för resurscentra, forskare, politiker och tjänstemän. Samordningen av verksamheterna har förstärkts bland annat genom projektet Baltic Sea Region Partnership Platform for Gender & Economical Development for Growth.

TIPS!

Läs mer om Winnet Centre of Excellence® på www.winnet.se

Utgångspunkt 2: METODER OCH VERKTYG

Resurscentra på alla nivåer – i Sverige och Europa – har hunnit utveckla och bunkra upp en mängd metoder och verktyg för arbete med jämställdhet och jämställdhetsintegrering.

Ett framgångsrikt exempel är Jämställdhetskartan som utarbetats av Winnet Västra Götaland. Verktyget samlar statistik för att belysa jämställdhetsläget i en kommun och har hittills använts av ett trettiotal kommuner. Även den svenska modellen med resurscentra för kvinnor är en väldokumenterad och efterfrågad

TIPS!

Läs mer om Jämställdhetskartan på www.jamstalldhetskartan.se

metod, inte minst utanför Sveriges gränser. Paketering och spridning av metoderna inom och utanför Winnetorganisationen är högt prioriterade. På sikt kommer Winnet Sverige även att ha en metod- och verktygsbank för varje insatsområde.

Utgångspunkt 3: KOMMUNIKATION OCH SPRIDNING

Winnet Sverige har under lång tid kontinuerligt samlat information, kunskap och erfarenheter. Förändring kan bara ske när fler känner till problemen och är beredda att bidra till lösningar. Vi vill underlätta för samarbetspartners att hitta relevant och trovärdigt underlag om genus, jämställdhet och kvinnors situation i samhället. Under 2013 till 2015 har vi på olika sätt spridit Winnetorganisationens breda kunskap, satsat på opinionsbildning och medieaktiviteter. Ett arbete som fortsätter.

Utgångspunkt 4: NÄTVERK OCH SPRIDNING

Winnet Sverige bidrar med underlag och metoder så att fler aktörer kan bli delaktiga i förändringen av ojämställdhet. En viktig framgångsfaktor för detta är att bygga starka kontakter och nätverk. Vi arbetar därför med struktur för och samordning av de många aktiviteternas och projektens tematiska nätverk och partnerskap. Nätverksarbetet är också sammankopplat med omvärldsbevakningen som är ett prioriterat arbete inom alla insatsområden.

Utgångspunkt 5: PÅVERKAN

Påverkan av aktörer på alla samhällsnivåer är, oavsett insatsområde, centralt för Winnet Sverige. Det handlar om att påverka opinion, beslutsfattare och genomförare, om att sätta genus och jämställdhet på dagordningen i det offentliga samtalet. Men även om att implementera frågeställningar, beprövade metoder och verktyg. Vi medverkar regelbundet i regionala, nationella och europeiska seminarier och konferenser för att bidra med kunskap och skapa dialog.

På nationell och europeisk nivå är det främst politiken och dess verkställighet som är målgrupp för påverkansarbetet. Winnet Sverige lämnar återkommande svar på remisser kring demokrati- och jämställdhetsfrågor och deltar i olika råd och nätverk på inbjudan av regering, riksdag, ambassader och myndigheter. Vi har väletablerade strategiska kontakter och stor legitimitet som aktör.

Utgångspunkt 6: SAMVERKAN INOM WINNETORGANISATIONEN

Det saknas inte exempel att sprida mellan olika resurscentra och återanvända som ”ny” verksamhet. Tvärtom. Vi tror dessutom att det arbetssättet ger ett bättre genomslag för sakfrågorna både i våra verksamheter och i de sammanhang som vi verkar inom. Winnet Sverige har i allt högre utsträckning prioriterat att bygga samverkan i Winnetorganisationen kring exempelvis projekt, analyser, konferenser och olika spridningsaktiviteter.

Winnet Sverige antar utmaningen om utvecklingskraft i hela Sverige

Den Nationella strategin för regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 ska bidra till att uppnå den regionala tillväxtpolitikens mål; utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft. Strategin är inriktad på att möjliggöra hållbar regional tillväxt och ett Sverige som håller samman genom att skapa goda förutsättningar att bo, arbeta och etablera företag och verksamheter i hela landet. Den ska också bidra till att Sverige har lägst arbetslöshet i EU 2020, till att de nationella miljömålen uppnås och till att det så kallade jämställdhetsgapet sluts.

Det är med utgångspunkt i den nationella strategin som Winnet Sverige siktar framåt. Vi planerar vår fortsatta verksamhet för att på bästa sätt anta utmaningarna för utvecklingskraft i hela landet.

TIPS!

Läs mer om den nationella strategin på: www.regeringen.se

SAMTAL MED:
Malin Lindberg, Luleå tekniska universitet

MALIN LINDBERG är biträdande professor i genus och teknik vid Luleå tekniska universitet och forskar bland annat om genusdriven social innovation. Som en del av SWECO utvärderar hon på uppdrag av Tillväxtverket Resurscentraprogrammet.

Hur kan Winnet Sverige bidra till att öka jämställdheten i regionalt tillväxtarbete?
Winnet spelar en viktig roll som pådrivare av jämställdhet i det regionala tillväxtarbetet. Dels genom att förse tjänstemän och andra aktörer med kunskap och verktyg, dels genom att mobilisera kvinnor som underrepresenterad grupp inom företagande och innovation. Möjligheterna att påverka de regionala strukturerna beror dock inte enbart på Winnets egna organisering och arbetssätt utan även på den regionala mottagarkapaciteten när det gäller vilja och kunskapsnivå hos politiker, tjänstemän och andra.

Hur ska fler grupper kunna delta i det här förändringsarbetet?
För att fler grupper och organisationer ska inkluderas i regionalt tillväxtarbete krävs att de grundläggande värderingarna och prioriteringarna förändras. Nytänkande utveckling inom en mångfald av sektorer och branscher behöver uppmärksammas och främjas. Det ensidiga fokus som finns på teknisk produktutveckling i privata företag behöver brytas. Ett mångfacetterat perspektiv på vilken framtid som det regionala tillväxtarbetet ska bidra till kräver gränsöverskridande samarbete och socialt inkluderande processer. Winnet har utvecklat och implementerat verktyg som kan användas för att åstadkomma detta.

SAMTAL MED:
Britt-Marie Söderberg Torstensson, Winnet Sverige

BRITT-MARIE SÖDERBERG TORSTENSSON är ordförande för Winnet Sverige och Winnet Europe. Utöver ordförandeskapen arbetar hon med att koordinera internationell samverkan och projektarbete inom Europa.

Vad innebär ert internationella arbete?
Resurscentra har arbetat med samarbete i partnerskap och nätverk inom alla våra insatsområden sedan 2002. Vi har genomfört många satsningar för att bland annat påverka politiken och dess genomförande på europeisk nivå, få in jämställdhet i EU:s strukturfondsprogram och implementera resurscentramodellen. I det pågående arbetet i projektet Winnet BSR partnership ligger fokus på innovation, entreprenörskap och it för hållbar jämställd tillväxt.

Även arbetet med landsbygdsfrågorna är ett bra exempel på hur vi har påverkat och fått in frågor om jämställdhet på europeisk nivå. Vår rapport från landsbygdskonferensen 2011 finns dessutom omnämnd i regeringens rapport till FN om Sveriges arbete med landsbygd och jämställdhet.

Det låter som att ni ständigt är på väg in i nya satsningar!
Det är så här det fungerar att arbeta tillsammans i nätverk. En satsning leder vidare till nya. Det är ett ständigt pågående och dynamiskt arbete med stora synergieffekter. Utgångspunkten finns i att delta i och driva olika processer och ta vara på kontakter och möten med andra aktörer. Det är högsta prioritet att kunskaper från tidigare projekt används för att utveckla nya verktyg och modeller. Det här är grunden för hur vi arbetar inom lokala och regionala resurscentra. Men vi är också angelägna om att lära av andra länder och av hur de jobbar. Utan strategiskt samarbete inom och utanför EU hade resurscentra- och Winnetmodellen inte utvecklas till vad den är idag.

Hur ser intresset för jämställdhet i regional tillväxt ut i Europa?
Intresset är jättestort för de erfarenheter och kunskaper som vi har skaffat oss i Sverige. Det talas mycket om de svenska modellerna, om hur vi systematiskt har

samlat in kunskap och på olika sätt lyft vad som behöver göras. Jämställdhet är avgörande för att möjliggöra tillväxt i alla länder i Europa. Strategin EU 2020 är ett viktigt verktyg för Winnetorganisationens arbete med att synliggöra kvinnors villkor och påverka för en jämställd regional utveckling. Jämställdhet behöver vara en drivkraft för hållbar tillväxt och utveckling. Som en del av Europa behöver vi jobba gränsöverskridande för att påverka i rätt riktning.

Winnet Sverige spelar en viktig roll i Europa och i Winnet Europe, inte minst genom att hålla ihop arbetet och vara en viktig förebild. Det finns, beroende på olika projekt, mellan 200 och 300 resurscentra i Europa idag. Winnet Europe är även en viktig remissinstans och våra synpunkter efterfrågas på europeisk nivå. Vi har en stark funktion och det finns en tilltro till oss inom Europa.

Vad är viktigt för Winnet Sverige framöver?
Att resurscentraorganisationerna får fortsatt verksamhetsbidrag är den viktigaste frågan just nu.

Vi kommer att fortsätta våra samarbeten i partnerskapet och jobba på alla samhällsnivåer. Vi ska även framöver ta tillvara den kunskap och kompetens som finns hos oss och våra medlemmar. Det är viktigt för oss att mobilisera och organisera våra medlemmar på olika sätt. Alla analyser och rapporter, våra koncept med jämställdhetskartan, certifieringar, jämställd vägledning och liknande behöver spridas och användas vidare.

Civilsamhällets organisationer måste vara med och påverka för att förändring ska ske. Kvinnors deltagande är betydelsefullt för demokratiutveckling och för att säkerställa jämställdhet på alla nivåer och områden i samhället. Allt det här – hur vi jobbar – är i sig ett innovationssystem. Rent av ett klustersystem som finns både inom och utanför EU. Ett stort strategiskt gränsöverskridande samarbete!

DEL 2.

Winnets verksamhet 2013 - 2015

DEL 2.

Winnets verksamhet 2013 - 2015

MED 2013 och en ny verksamhetsperiod inför dörren bestämde Winnet Sverige att det var läge för ett nytt grepp. All den kunskap, de många erfarenheter och nya metoder som tidigare år genererat pockade på uppmärksamhet. Här fanns stora möjligheter till återanvändning och vidareutveckling. Därför kom 2013 till 2015 års arbete med verksamhetsbidrag från Tillväxtverket i mångt också att handla om just detta – om att samla upp, utveckla och implementera resultat för att ta kliv framåt.

Syftet med periodens arbete var att:

- Utifrån uppsatta mål och med ett strategiskt gränsöverskridande, landsbygds- och tillgänglighetsperspektiv få relevant legitimitet, resurser och engagemang för att synliggöra kvinnors villkor och förutsättningar för deltagande i nationellt, regionalt och lokalt tillväxt- och utvecklingsarbete.
- Inom samtliga insatsområden synliggöra kvinnors villkor och förutsättningar genom att samla fakta och statistik inom forskningsområdet genus.
- Sprida kunskap och påverka policyer och program genom presentation och rapporter till politiker, beslutsfattare och andra relevanta aktörer.

Kommande sidor bjuder på nedslag i resultatet och ger exempel på hur Winnet Sverige arbetat kunskapsdrivet och strategiskt inom samtliga insatsområden. Favoritmetoder som återanvänts, idéer och modeller som antagit ny form och förstås alldeles färska initiativ – alla väl värda att lära och inspireras av.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Entreprenörskap och innovativa miljöer? Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftutbud? Tillgänglighet? Strategiskt och gränsöverskridande samarbete? Landsbygdsutveckling?

Oavsett område är Winnet Sveriges utgångspunkter och övergripande mål att:

- Säkerställa en forskningsanknytning genom Winnet Centre of Excellence®
- Tillvarata tidigare utarbetade metoder och verktyg
- Arbeta strategiskt med kommunikation och spridning av metoder, verktyg och resultat
- Ytterligare stärka och utveckla nätverk och partnerskap
- Driva ett kontinuerligt påverkansarbete
- Öka möjligheterna till samverkan inom Winnetorganisationen och dess partnerskap

INSATSOMRÅDE 1:
Entreprenörskap och innovation

INNOVATION PÅ LIKA VILLKOR; vad innebär det? Vad sägs om demokrati och design för alla, om samhällsnytta, hållbar tillväxt och kvinnors och mäns chans att delta i innovationsutvecklingen med samma förutsättningar? Med den betydelsen tar Winnet Sverige sig an det nationella uppdraget att påverka för ett jämställt genomförande av innovationspolitiken.

INNOVATION: utvecklingen av nya varor, tjänster, arbetssätt, metoder med mera som tas i bruk i samhället. En snävare definition är utvecklingen av nya tekniska varor eller tjänster som kommersialiseras på marknaden. Det nya i en innovation kan vara nytt för världen, nytt för området eller nytt för organisationen.

Social innovation: någon form av lösning på ett socialt behov genom exempelvis nya varor eller tjänster, metoder, organiseringssätt eller samhällsstrukturer. [10]

”Vi måste komma till handling, det finns behov att göra mer. Det finns så mycket bra idéer!” konstaterade Winnet Jönköpings Sarah Wikner 2012. Platsen var den nationella konferensen Innovation på Lika Villkor som Winnet Sverige anordnade tillsammans med en rad innovationsfrämjande aktörer. Initiativet syftade till att bredda synen på innovation och sprida kunskap om aktuell forskning och goda exempel. Men också till att ge ett viktigt inspel till den nationella innovationsstrategin. Konferensens slutsatser landade i tre centrala ledord för innovation på lika villkor:

1. Inkludering och en innovationsstrategi för hela samhället oavsett idébärarens kön, bakgrund, ålder, storlek på företag, stad, landsbygd eller sektor.
2. Uppmuntran och en innovationsstrategi på lika villkor som välkomnar idéer oavsett bransch, omfattning eller område.
3. Förenkling genom samordning mellan aktörer samt långsiktighet i strategier och finansiella instrument för att få fram nya innovationer. [11]

Innovation på lika villkor

Som en direkt följd av konferensen utvecklade Winnet Sverige Agenda för Innovation på lika villkor 2015-2020. Utöver att bidra med perspektiv till politiken ger den ett underlag till våra samverkansparter och ett stöd för lokala och regionala resurscentras arbete. Agendan är en viktig utgångspunkt även för de insatser som Winnet Sverige gör inom de europeiska struktur- och investeringsfonderna fram till år 2020. Agendan visar behov av och uppmanar till:

1. Analyser med ett genusperspektiv av kvinnors och mäns villkor inom alla program för innovationsfrämjande. Detta oavsett om programmen berör enskilda företag, kluster, branscher, regioner, innovationsmiljöer, Winnet Centre of Excellence eller strukturfonderna för 2015 till 2020.
2. Följ upp och mät effekterna av program för innovationsfrämjande och olika former av innovationsstöd ur ett jämställdhets- och genusperspektiv. Men även av hur insatserna når ut till kvinnor och män som idébärare och innovatörer. Jämför utvecklingen i olika regioner, verksamheter och branscher över tid.
3. Resurser för att sprida och stödja implementeringen av framgångsrika, erfarenhetsbaserade metoder för att nå fler idébärande kvinnor, främja kvinnors innovationer och integrera ett jämställhets- och genusperspektiv i innovationsfrämjandet.
4. Förenkla för idébärare, innovatörer och mikroföretag, i olika branscher och faser av en innovationsprocess, att få tillgång till innovationsstöd i form av finansiering och andra resurser (även inom strukturfonderna under 2014 till 2020).
5. Underlätta för mikro- och småföretag inom näringar där många kvinnor är verksamma (exempelvis vård och omsorg, kulturella och kreativa näringar och besöksnäringen) att delta i program för innovationsfrämjande och ta del av utvecklings- och innovationscheckar. Detta även inom strukturfonderna under 2014 till 2020.
6. Satsa på fortsatt lärande och kompetensutveckling för rådgivare och främjare inom innovation och genus och säkerställ likvärdigt stöd över hela landet.
7. Tillför resurser för tillämpad forskning och studier inom fälten innovation och genus och kvinnors innovation.
8. Främja Quadruple Helix-samverkan och synliggör den ideella sektorns kompetens och betydelse för innovation.

På agendan 2013 - 2015

Ett stort antal resurscentra för kvinnor har under de senaste tio åren arbetat i projekt för att främja kvinnors företagande och innovationer. Det har skett på såväl lokal och regional nivå som nationell och europeisk. Erfarenheter, metoder och arbetssätt som kommit väl till pass även mellan 2013 och 2015.

Quadruple helix-samverkan

Genom att möjliggöra samarbete mellan forskning och utveckling (FoU), näringsliv, civilsamhällets organisationer och offentlig sektor har Winnet Sverige medverkat till nya initiativ för ett effektivare samspel inom innovationssystem och kluster. Vi har på olika sätt kunnat tillföra kunskap om genus och jämställdhet i framtagande och genomförande av policyer och program. Men också bidragit till en praktikinriktad forskning för vilken civilsamhällets och resurscentras medverkan är viktig.

Winnet Sveriges arbete visar hur ett Quadruple Helix-perspektiv kan användas för metodutveckling och genomförande när det gäller genus, innovation och entreprenörskap.

Stärkt Winnet Centre of Excellence

År 2012 påbörjades ett viktigt arbete för att involvera vårt forskarnätverk Winnet Centre of Excellence® som en kunskaps- och kompetensbas i regional tillväxt- och innovationspolitik. Det här arbetet har fortsatt under perioden. Inom ramen för det tematiska partnerskapet Winnet Baltic Sea Region etablerades 2014 ett nytt center vid universitet i Stettin i Polen.

I dialog med VINNOVA har Winnet Sverige lyft frågor om ett framtida samarbete för att säkra kvinnors deltagande inom innovations- och forskningspolitiken. Men även gällande möjligheter för VINNOVA att delta i utvecklingen av Winnet Centre of Excellence®.

Aktörsråd för entreprenörskap och innovationer

I juni 2012 startades ett nationellt aktörsråd för entreprenörskap och innovation i vilket Winnet Sverige ingår. Målet med deltagandet är att såväl regering som myndigheter ska se värdet i att tillvarata de resurser, erfarenheter och kunskaper kring entreprenörskap och innovationer som finns hos våra medlemmar. Ett antal möten har genomförts inom aktörsrådet om gemensam information, samordning av aktiviteter och samverkan för bästa möjliga stöd till kvinnor som driver eller planerar att driva företag eller är innovatörer. Genom aktörsrådet kommer Winnet Sverige fortsätta att påverka kommande programskrivningar om entreprenörskap. Vi arbetar för att sprida samarbetet även till regional och lokal nivå.

Samarbetsavtal med Svenska Uppfinnareföreningen

Ett resultat av deltagandet i det nationella aktörsrådet är ett nytt samarbetsavtal med Svenska Uppfinnarföreningen. Syftet med avtalet är att sjösätta gemensamma aktiviteter riktade till kvinnor och tillsammans verka för ett innovationssystem på lika villkor.

Innovationsplattform

Winnet Sverige påverkar nationell och regional tillväxtpolitik via en mängd samverkansplattformar. En viktig sådan är innovationsplattformen som ska bidra till att kvinnor deltar i innovationsutveckling på lika villkor som män. Men även till att jämställdhet förstås som en tillväxtskapande faktor och används som en innovation.

Det behövs fler satsningar på behovsmotiverad, interaktiv och praktinära forskning. För att utveckla det svenska innovationssystemet initierar vi via Winnet Centre of Excellence studier och deltar i forskningsprojekt. Vi vill se fler satsningar på innovation även inom besöksnäringen och offentlig sektor där många kvinnor är verksamma.

WINNET CENTRE OF EXCELLENCE OCH ENTREPRENÖRSKAP OCH INNOVATIVA MILJÖER

Winnet Centre of Excellence bidrar med kunskap om hur nya företag, varor och tjänster skapas av en rad olika aktörer och inom en mängd branscher. Tidigare forskning har visat att det främst är män inom mansdominerade branscher – och maskulint kodade tekniska produkter - som synliggjorts och prioriterats i policyinsatser och forskningsstudier. Winnet Centre of Excellence och resurscentra framhåller kvinnors bidrag till entreprenörskap och innovation genom att utforska innovativa processer och miljöer som involverar ett bredare spektrum av aktörer och branscher. Därigenom blir det tydligt hur politik, forskning och praktik inom entreprenörskap och innovation kan nå bortom könsstereotypa föreställningar.

WINNET ARBETAR MED GENUSDRIVEN SOCIAL INNOVATION

Genusdriven social innovation kan beskrivas som en utveckling av nya varor, tjänster och metoder som på olika sätt minskar genusrelaterad segregering och hierarki i organisationer och samhälle. [12]

När Luleå tekniska universitet under 2014 till 2015 drev ett VINNOVA-finansierat projekt om just detta var Winnet Sverige med. Som en av de deltagande organisationerna fick vi chans att analysera och utveckla metoder kring nytänkande arbetssätt för innovations- och företagsfrämjande hos våra medlemmar. Det blev även tydligt att Winnet inte bara gör utan även är en genusdriven social innovation.

Så här går det till: Nya samhällsstrukturer: formas genom arbetet för en jämställd arbetsmarknad, en ökad andel kvinnor som driver företag och fler kvinnor på ledande befattningar i styrelser, näringsliv och politik. Det bidrar till att kvinnor och män har samma möjligheter till makt och inflytande i det regionala tillväxtarbetet.

Nya organiseringssätt: vår verksamhetsidé och organisation bygger på att kvinnor styr sin egen verksamhet mot mål som syftar till att öka kvinnors inflytande och delaktighet. Vår samverkan i partnerskap med ett Quadruple Helixperspektiv stärker det organisatoriska arbetet. Samtidigt skapas ett inkluderande organiseringssätt och gräns och sektoröverskridande mötesplatser för långsiktig, strategisk påverkan av regionalt tillväxtarbete.
Modellen med resurscentrum för kvinnor är i sig ett exempel på ett innovationssystem, både genom hur resurscentra organiseras och genom arbetet med att driva fram regionala innovationer.

Nya metoder: vi utarbetar kontinuerligt nya metoder för att möta uppkomna behov på såväl strukturell- som individnivå. Det har lett till nya produkter och tjänster. Några exempel på strukturförändrade metoder är konceptuella jämställdhetsutbildningar för Arbetsförmedlingens handläggare och företagsrådgivare inom främjandesystemen, jämställdhetscertifiering för företag och organisationer och jämställdhetskartan för kommuner. Exempel på metoder på individnivå är kulturtolkar, Foqus Business och Success Teams. [13]

TIPS!

Läs om Winnet Sverige och Winnet Västra Götalands arbete i projektet i Orienteringsbok Genusdriven social innovation, via www.winnet.se.

MEDLEMMAR BERÄTTAR:
Anu Majkvist, Winnet Halland

ANU MAJKVIST är ordförande i Winnet Halland och ledamot i Winnet Sveriges styrelse. Winnet Halland är en ideell regional paraplyorganisation med fem lokalföreningar.

Hur arbetar ni med entreprenörskap och innovativa miljöer?
På många sätt! Lokalt har vi haft nätverksträffar, mötesplatser och kompetensutveckling för företagare. Vi deltar även i mässor och ordnar egna. Bland annat hade vi 2014 Internationella mässan i Laholm där kvinnor från olika länder som driver företag visade upp sina produkter och tjänster.

Regionalt är vi med i dialoger, på möten och konferenser anordnade av Region Halland och Länsstyrelsen. Vi har också genomfört två projekt. I Färgat Affärsliv undersökte vi, inspirerade av Winnet Kalmar, hur media i Halland beskriver mäns och kvinnors företagande. Vi tog hjälp av genusdebattören Elin Grinaker Amundsen som har utvecklat en metod för detta och gjort liknande analyser i Danmark, Norge och för Winnet Kalmar. Resultatet blev en vandrande utställning och en föreläsning som vi har visat upp i länet vid flera tillfällen. Vi visar hur verkligheten ser ut och utmanar alla, inte bara media, att tänka kring fördomar, uttryck och beskrivningar av kvinnors företagande. Det har skapat en bra dialog.

Vi har också kickat igång en ny satsning och trestegsraket, #rivahinder, som ska synliggöra affärsklimatet och kvinnors företagande i Halland. Del ett gick av stapeln i september 2015 genom konferensen #vadåhinder2015. Temat under den mycket lyckade dagen i Varberg var att synliggöra hinder i kvinnors företagande. Nu fortsätter #rivahinder genom en kommunutmaning där vi intervjuar fem nyckelpersoner i samtliga halländska kommuner om synen på näringslivsklimatet, på utmaningar och hinder och hur kommunen arbetar med jämställdhet. Som referens har vi valt Solna kommun där vi genomför samma intervjuer. Solna har varit nummer ett i Svenskt näringslivs barometer om företagsklimatet åtta år i rad. Allt ska sammanställas i en skrift med goda exempel och utmaningar från Hallands kommuner. Del tre blir en ny konferens eller ett event där vi berättar om goda exempel och visar möjligheterna i att skapa det bästa näringslivsklimatet i Halland.

Vad är du särskilt nöjd med?
Jag är oerhört stolt över Färgat Affärsliv och #vadåhinder. Men också över den goda andan som finns hos våra föreningar. Magin sker när människor kommer samman och delar med sig av sina erfarenheter, kunskap och kontakter. Nätverkande är viktigt.

Vilka jämställdhetsfrågor behöver prioriteras framöver?
Att skapa jämställda förutsättningar och villkor och främja tillväxtbranscher där det finns många kvinnor som driver företag är några viktiga frågor. Inkubatorerna har traditionellt en hög andel män och detta måste det bli ändring på genom jämställdhetsintegrering. Kvinnors sämre möjligheter till finansiering kräver förändrade attityder i främjandegruppen. Fler förebilder som är kvinnor och företagare behövs för att visa att det går. Det är dessutom hög tid att uppdatera klassificeringen av branscher. I statistiken för förvärvsarbetande kvinnor i Halland heter den tredje största branschen ”Näringsgren okänd”. Här hamnar många av de branscher som kvinnor väljer att starta företag inom. Om inte ens statistiken vet vad kvinnor jobbar med, hur ska de då bli tagna på allvar?

Det är viktigt att våga prata om jämställdhet. Winnet behövs och vi vet vad vi talar om!

TIPS!

Projekten Färgat Affärsliv och #vadåhinder finns dokumenterade i text och på film. Se mer på www.halland.winnet.se.

INSATSOMRÅDE 2.
Kompetensförsörjning och arbetskraftsutbud

SVERIGE HAR EN av världens mest könssegregerade arbetsmarknader. Kvinnor och män finns ofta inom olika yrken och branscher. Villkoren skiljer sig åt på många sätt. Bland annat när det kommer till karriär, tjänstgöringsgrad, lön och möjligheter att kombinera arbete med familj. Det här är känt sedan länge men förändringen går trögt.

Winnet Sverige arrangerade 2012, tillsammans med Winnet Norrbotten och Winnet Gävleborg, tre konferenser om regional tillväxt och en arbetsmarknad på lika villkor. Siktet var inställt på att vaska fram konkreta åtgärder. Docenten i nationalekonomi, Åsa Löfström, beskrev hur jämställdhet ger förutsättningar för tillväxt och ekonomisk utveckling. Dock inte främst genom en jämn representation av kvinnor och män. Störst påverkan har lika arbetsvillkor och en jämställd ansvarsfördelning och balans mellan betalt och obetalt arbete.

Konferenserna visade betydelsen av politisk vilja, av att beslut fattas, resurser avsätts och samspel och styrning fungerar. Regional och lokal politik behöver hänga samman med den nationella för att komma åt utmaningarna kring ojämställdhet. Samarbetsplattformar är avgörande för att lyckas med genomförandet på alla nivåer. Vikten av långsiktighet i arbetet – oavsett område eller sektor – betonades återkommande som avgörande för framgång. Men även den skillnad som vi alla, i våra olika sammanhang och uppdrag, kan göra.

”Både privat och i arbetslivet har vi alla ett jättestort ansvar att ta itu med ojämställda strukturer. Det är obekvämt att göra. Det handlar om att ifrågasätta saker på kafferasten, att ta en diskussion vid köksbordet. Det är ett långsiktigt arbete, men det är det som måste till om unga ska kunna välja som de vill.”

Maria Hemström Hemmingson, Delegationen för jämställdhet i arbetslivet.

På agendan 2013 - 2015

Frågor om kompetensförsörjning och arbetskraftsutbud löper som en röd tråd genom allt Winnet Sverige gör. De många inspelen från konferenserna 2012 har varit viktiga för arbetet under perioden. Vi har bland annat undersökt ramverk, ekonomi, genusbudgetering och arbetsliv med fokus på lika lön och regionala jämställdhetsplaner. Vi har tittat närmre på frågor om offentlig sektor och social välfärd och

synliggjort villkor för att kunna kombinera föräldraskap och politiska uppdrag. Konferenserna och arbetet som följde på dessa bekräftade det vi visste sedan tidigare; att Winnet Sverige och de många resurscentrana både sitter på kunskap om konsekvenser av ojämställdhet och har idéer för förändring. Ett jämställt arbetsliv kräver en balanserad kunskapsutveckling.[14] På samma sätt som forskningen och politiken är viktiga för resurscentras arbete ger våra erfarenheter och kunskaper viktiga underlag och inspel tillbaka.

Quadruple Helix-partnerskap

En mängd aktörer är idag verksamma inom områden som berör kompetensförsörjning och arbetskraftsutbud. För ett tätare samarbete på lika villkor har ett Quadruple Helix-partnerskap utvecklats. Inom detta möts representanter från den offentliga sektorn, politiker och andra beslutsfattare, näringsliv, akademi och ideella organisationer. Winnet Centre of Excellence® har fortsatt att lyfta behovet av praktiknära och policyevident forskning för att synliggöra kvinnors villkor på arbetsmarknaden. Ett arbete som har skett i nära samarbete med partnerskapet.

Dialoger om EU-fonderna

Winnet Sverige har deltagit i Arbetsmarknadsdepartementets arbetsgrupp för den ideella sektorn för att med ett genusperspektiv formulera och ta fram investeringsprioriteringar för EU:s socialfondsprogram. Vi var med på EU-fondernas startkonferens för att bevaka integrering av jämställdhet och Winnets roll i det regionala genomförandet. Särskilt fokus har den Östersjögemensamma ESF-utlysningen för gränsöverskridande samarbete haft.

Vi har även medverkat i framtagandet av Partnerskapsöverenskommelsen (PÖ) inför den nu pågående strukturfondsperioden. PÖ är en del av Socialfondens, Regionalfondens, Landsbygdsfondens och Havs- och fiskerifondens gemensamma strategiska ramverk. Den kom till på EU-kommissionens initiativ med förhoppning om att bidra till att på ett bättre sätt nå målen för Europa 2020.

Jämställda löner

Winnet Sverige ingår i den nationella 15:57-rörelsen. Vi deltog i en manifestation på Sergels torg där vår ordförande talade om vikten av en arbetsmarknad på lika villkor. Rörelsens gemensamma krav är jämställda löner, rätt till heltid och ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen. I samband med vårt engagemang har vi etablerat kontakter med arbetsmarknadens parter och politiker inom området och spridit information om kvinnors villkor på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknad på lika villkor och attraktiva arbetsmarknadsregioner

Winnet Sverige hade mellan 2010 och 2012 flertalet kontakter med näringsdepartementet om arbetet med att skapa attraktiva regioner. Med anledning av detta har vi inlett ett samarbete med Storumans kommun, där gruvnäringen är under start frammarsch. Syftet var att lägga grunden för att resurscentra ska kunna bli en drivande kraft för en jämställd arbetsmarknad och tillväxt i regionen.

Egenanställning - en väg in på arbetsmarknaden

I rapporten Egenanställning – en väg till arbete för arbetslösa visade Tillväxtverket att det finns ett ökat intresse bland företag att anlita i stället för att anställa nya medarbetare. Anlitandet gör att ansvaret för personens försörjning skjuts över från arbetsgivaren till den som driver eget företag. För den som idag är arbetslös ställer utvecklingen till med svårigheter då regelverken krockar med olika stödformer som exempelvis a-kassan. Otydliga regler upplevs som ett hinder för många som vill ta klivet från arbetslöshet till egenanställning. Winnet Sverige undersöker därför möjligheterna för egenanställning som en väg in på arbetsmarknaden. [15]

Utrikesfödda

Sysselsättningsgraden bland utrikes födda kvinnor är 60 procent, drygt tio procent lägre än bland utrikes födda män. Det tar också betydligt längre tid för nyanlända kvinnor att få sitt första arbete. Svårast har kvinnor som har invandrat som flyktingar eller deras anhöriga. Många av de vuxna anhöriginvandrarna från länder utanför EU, som idag inte har rätt till ett sammanhållet stöd för etablering, möter samma svårigheter. En stor del av dessa är kvinnor. Winnet Sverige inventerar därför goda exempel på metoder och verktyg för nyanlända kvinnors möjligheter till inträde på arbetsmarknaden både inom Winnetorganisationen och hos andra aktörer.

WINNET CENTRE OF EXCELLENCE OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING OCH ÖKAT ARBETSKRAFTSUTBUD

Resurscentra har genom åren erbjudit mötesplatser, nätverk och individuellt stöd för att mobilisera de resurser som krävs för att kvinnor ska finna ett meningsfullt arbete. Flera har även utvecklat metoder för genusmedveten arbetsförmedling. Winnet Centre of Excellence har under perioden bidragit med kunskap om hur inträde på arbetsmarknaden kan underlättas för arbetslösa och sjukskrivna kvinnor.

Centret har lyft behovet av praktikinriktad forskning för att synliggöra kvinnors villkor på arbetsmarknaden i nära samarbete med det partnerskap som Winnet Sverige etablerat inom området. Kunskapen har varit central för att kunna implementera resultatet från Winnet8 i socialfondsprogrammen. Men även för att påverka arbetet med att få in jämställdhet som perspektiv i övriga EU-program och nationella strategier.

MEDLEMMAR BERÄTTAR:
Helena Högström, Winnet Gävleborg

HELENA HÖGSTRÖM är verksamhetsledare för Winnet Gävleborg som drivs av en opolitisk och icke vinstdrivande ekonomisk förening. Winnet Gävleborg är måna om samarbete och samverkan med befintliga nätverk och partnerskap. ”Målgrupperna som vi arbetar med har sin yrkeskunskap och vi står för kunskapen i vårt sakområde jämställdhet. När man bakar ihop detta brukar resultatet bli bra!” konstaterar Helena Högström.

Vad har ni gjort när det gäller arbetskraftsutbud och kompetensförsörjning?
Från att ha arbetat ganska brett har vi kommit att fokusera på frågor om integration ur ett genusperspektiv och på IT och digitalisering. Att det blev så beror på många saker. Det är aktuella områden som vi i personalen varit särskilt intresserade av. Men vi har också sett att de metoder som vi har tagit fram tidigare, den digitala agendan och våra sätt att arbeta, har fungerat fint även inom de här områdena. Tillväxtverket har dessutom tyckt att det här är intressanta och viktiga inriktningar.

Hur gör ni för att få med ett genusperspektiv i integrationsarbetet i Gävleborg?
Vi har jobbat brett med att anordna rådslag i ämnet, vi har samlat och analyserat statistik, gjort telefonintervjuer med etableringslotsar i Gävleborg och sammanfattat detta i en rapport. Vi har också arbetat med genusperspektiv kopplat till SFI och samhällsorientering för att sprida och vidareutveckla det som kom fram i rapporten. Det har handlat mycket om att informera och vägleda aktörer som arbetar med utlandsfödda om vikten av att jobba på ett genusmedvetet sätt. Det här arbetet kom till efter diskussioner med partnerskapet Integration Gävleborgs kontaktperson på Länsstyrelsen som tyckte att vi borde jobba med just SFI och samhällsorientering.

Vad är du särskilt nöjd med?
Något jag vill lyfta fram lite extra är att vi hösten 2015, i samverkan med partnerskapet Integration Gävleborg och deras regionala koordinator för SFI och samhällsorientering, anordnade en utbildningsdag för alla Gävleborgs kommunikatö-

rer i samhällsorientering. Det är i dag trettiotvå personer som undervisar på nitton språk. Femton var med på utbildningsdagen som blev väldigt lyckad. Kommunikatörerna fick med sig teori om jämställdhet och genus, de fick ta del av jämställdhetspolitiska mål och aktuell statistik om jämställdhetsläget i Sverige och om kvinnors rättigheter i ett internationellt perspektiv. Därefter diskuterade de skillnader och likheter mellan jämställdhetsarbetet i Sverige och i hemländerna eller kopplat till deras kulturella bakgrund. Den största skillnaden var synen på familjens betydelse. De menade att familjens roll blir en extra dimension att ta hänsyn till när man pratar om jämställdhet. De jobbade under dagen mycket med sin roll och olika sätt att lyfta jämställdhet i det dagliga arbetet.

Under 2014 var det över fyrtio grupper som fick samhällsorientering i Gävleborg och kommunikatörerna nådde ut till cirka 750 personer. Det är en väldigt viktig och inflytelserik grupp att arbeta med.

Om du spanar framåt – vilka jämställdhetsfrågor kommer att vara fortsatt viktiga?
Jag tror att jämställdhetsfrågor kopplat till integration kommer att hamna högt på agendan. Inte minst med tanke på att många utrikesfödda kvinnor står utanför arbetsmarknaden.

INSATSOMRÅDE 3.
Tillgänglighet

ARBETET MED REGIONFÖRSTORING, infrastruktur, informations- och kommunikationsteknologi och attraktivitet, med boendemiljö och stadsbyggnad behöver ske med hänsyn till olika gruppers behov, erfarenheter och intressen. De många frågorna möts också under tillgänglighetsområdets paraply. Sammantagna innebär de såklart en bredd av åtgärder och Winnet Sverige och våra medlemmar har sedan 1990-talet ägnat flera av dem ett stort utrymme. [16] Särskilt gällande kvinnors inflytande över IT och samhällets digitalisering. Det har handlat om teknik och genuspedagogik, om IT-utbildningar för kvinnor, IT i företagsnätverk, e-handel och digitalt innanförskap.

Tillväxtverket och Winnet Sverige fick 2010 i uppdrag av regeringen att genomföra en nationell konferens och ta fram underlag för en strategi för ökad tillväxt genom jämställd IT. Detta ledde vidare till projektet Jämställd IT, inom vilket vi mobiliserade resurscentra och andra aktörer för att öka kvinnors delaktighet i IT-utvecklingen. [17] Mobiliseringen behövs i Sverige som står inför stora utmaningar. Några knappa procent av alla som examineras som civilingenjörer i datateknik är kvinnor och andelen kvinnor som är dataspecialister sjunker. År 2014 var 23 procent av de studerande på högre IT-utbildningar kvinnor, men inom hälften av samtliga relaterade utbildningar rörde det sig om färre än 15 procent. Bland kvinnor med enbart förgymnasial utbildning har 16 procent aldrig använt internet och den största skillnaden i kvinnors och mäns digitala delaktighet finns bland låginkomsttagare. [18]

När Digitaliseringskommissionen i december 2015 överlämnade sitt femte delbetänkande till regeringen var det med orden: ”Vi är med digitaliseringen mitt inne i en omvälvande transformation av hela samhället. Saker förändras snabbt och Sverige står inför ett antal strategiska vägval. /…/Gör vi ingenting kommer vi att halka efter ytterligare och riskerar att bli en medelmåtta i EU, utan vare sig särskilt imponerande innovationskraft i näringslivet eller jämlikhet i samhället.”
Kommissionens förslag till regeringen ska bidra till att Sverige når målet att bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Ett sätt att lyckas med detta är att komma till rätta med den stora könsobalansen inom högre IT-utbildningar och göra något åt arbetskraftsbristen. Kommissionen slår fast att det är den ojämställda miljön inom IT-utbildningar och IT-sektorn som sätter upp hinder för kvinnor idag, inte att det saknas intresse för teknik bland kvinnor. Men trots att fler tjejer än killar läser naturvetenskapliga gymnasieprogram och är behöriga att söka högre IT-utbildningar så gör de andra utbildningsval. Därför föreslås studerande som tillhör en underrepresenterad grupp och läser på en högre IT-utbildning med väldigt stor könsobalans få studiemedlen avskrivna efter examen. [19]

Det aktuella läget och erfarenheterna från Winnet Sveriges arbete visar behov av att:
1. Öka kunskapen inom fältet genus, jämställdhet och IT
2. Utmana normer, föreställningar och begrepp inom IT
3. Synliggöra kvinnors innan- och utanförskap i den digitala utvecklingen
4. Skapa en nationell plattform för jämställd IT

"Allt fler områden i samhället digitaliseras. För att kunna påverka och ha makt över den utvecklingen behövs digital teknisk kompetens. Ett nytt samhälle växer fram och detta samhälle behöver både män och kvinnor vara med om att skapa."

Jan Gulliksen, Ordförande Digitaliseringskommissionen, i Dagens Samhälle [20]

TIPS!

Läs mer: Digitaliseringens transformerande kraft – vägval för framtiden, SOU 2015:91

Strategiska insatser för jämställd it

Winnet Sverige är en av undertecknarna till den svenska digitala agendan – IT i människans tjänst. Signatärskapet är en frivillig avsiktsförklaring som visar att vi delar det IT-politiska målet och vill vara en aktiv part för att nå de högt ställda målen att kraftigt öka jämställdheten inom IT till 2020. Vi deltar därför i regeringens samverkansplattform för en jämställd utveckling inom Informations- och kommunikationstekniken (IKT). Med Winnets Digitala agenda 2013-2015 har vi gett regeringen ett underlag som beskriver hur vi bidrar till att nå målet. Här finns våra strategiska insatser för jämställd IT, byggda på Winnet Sveriges analys av förändringsbehoven.

Många av våra lokala och regionala medlemsorganisationer arbetar med att främja kvinnors företagande. Arbetet knyter an till den digitala agendans syn på entreprenörskap och företagsutveckling och möjligheten att genom IT öka företagens tillväxt, konkurrenskraft och handel.

Agendan understryker vikten av att befintlig kunskap och metoder används för att öka antalet kvinnor som deltar i IT- och teknikutbildningar. Flera medlemmar har också, delvis med stöd av Winnet Sverige, tagit fram egna digitala agendor.

På agendan 2013-2015

Winnet Sverige och våra medlemmar har gjort åtskilliga insatser under perioden. Framförallt inom den digitala agendans strategiska områden för:

- IT:s roll för samhällsutvecklingen (forskning och innovation samt jämställdhet)
- Lätt och säkert att använda (digitalt innanförskap samt digital kompetens)

Som medverkande i ett stort antal konferenser och paneler på såväl regeringsnivå som lokalt och regionalt hos våra medlemmar har vi synliggjort kvinnors innan- och utanförskap i den digitala utvecklingen. På inbjudan av Regeringskansliet har vi deltagit i arbetet för digitalisering inom social förvaltning och e-hälsa. Som medlem i DigiDel har vi verkat för en ökad digital delaktighet i Sverige och bidragit till kampanjens utvärdering. Vi har jobbat för att de europeiska strukturfonderna ska bli ett verktyg för jämställd IT och synliggjort digital kompetens ur ett genusperspektiv i Europeiska Socialfonden.

Digitaliseringskommissionen

Samarbetet med Digitaliseringskommissionen har fortsatt under perioden. Bland annat fick vi i uppdrag att ta fram en rapport med aktuell forskning om könsobalanser inom IT och analyser av möjligheter till förändring. I mars 2015 lämnade vi vårt svar på utredningen ”Digitalisering, Främjande och Framtid”. Vi poängterade civilsamhällets viktiga roll och förespråkade ett brett Quadruple helix-samarbete framöver.

TIPS!

Läs Winnet Sveriges rapport Forskning kring könsobalanser inom IKT (2014). Du hittar den på www.winnet.se

Jämställd samhällsplanering och infrastruktur

Tillgänglighetsområdet rymmer fler frågor än digitalisering och IT. Samhällsplanering och infrastruktur är exempel på några av dessa som Winnet Sverige och våra medlemmar arbetat med. Infrastrukturfrågorna är viktiga inte minst när det gäller landsbygdsutveckling och vi har därför deltagit i olika aktiviteter rörande detta. Vi har även följt regeringens uppdrag till Boverket och Tillväxtverket att under 2013 till 2015 genomföra ett program för att stärka det lokala och regionala samspelet mellan fysisk planering och näringslivsutveckling. Tillsammans med berörda tillgänglighetsaktörer, Sveriges kommuner och landsting (SKL), Hela Sverige ska Leva och Boverket verkar vi för att säkerställa en jämställd samhällsplanering.

TIPS!

Ta del av Jämställdhetskartan på www.jamstalldhetskarta.se

Jämställdhetskartan

Winnet Västra Götaland utvecklade mellan 2011 och 2012 det internetbaserade verktyget Jämställdhetskartan. Med utgångspunkt i de jämställdhetspolitiska målen inhämtas en mängd statistik för att ge en bild av jämställdhetsläget i en kommun. Jämställdhetskartan är utmärkt för att presentera statistik på ett lättillgängligt sätt och den används idag av ett flertal Winnetorganisationer. Intresset för verktyget är stort även utanför EU.

"Genom att publicera Jämställdhetskartor har vi fördjupat jämställdhetsperspektivet på Skånes regionala utvecklingsstrategi. Konceptet ägs av Winnet Västra Götaland och vi har än så länge publicerat sju skånska kartor. Kombinationen är intressant - att översiktligt synliggöra alla kommuner i Skåne genom arbetet med den regionala utvecklingsstrategin och att genom jämställdhetskartan djupdyka i vissa. Det ger ett bra underlag för lokal dialog. Livssituationen för kvinnor och män i Skåne blir synlig och också hur vi behöver arbeta för förändring. "

Bodil Nilsson, Winnet Skåne

WINNET CENTRE OF EXCELLENCE OCH TILLGÄNGLIGHET

Winnet Centre of Excellence bidrar med kunskap om hur fysisk, digital och social infrastruktur påverkar möjligheterna för kvinnor och män att ta del av samhällets resurser. Tidigare forskning har visat att könssammansättningen inom IT- och ingenjörsyrken är starkt mansdominerad och att kvinnor och män använder befintlig infrastruktur på delvis olika sätt. Resurscentra har bedrivit ett flertal projekt för att öka genusmedvetenheten och andelen kvinnor i IT-sektorn. De har även gjort insatser för att regionalpolitiska satsningar på infrastruktur ska gynna människor oavsett kön. Detta har tydliggjort hur ett brett angreppssätt på infrastruktur kan bidra till att öka förutsättningarna för tillgänglighet på lika villkor.

MEDLEMMAR BERÄTTAR:
Bodil Nilsson, Winnet Skåne

BODIL NILSSON är verksamhetsledare för Winnet Skåne som är ett regionalt resurscentrum för kvinnor med fjorton medlemsorganisationer. Winnet Skåne drivs som en ideell förening och finansieras med medel från Region Skåne, Tillväxtverket och olika projekt.

Varför tog ni fram en digital agenda för Skåne?
Hösten 2013 genomförde vi en konferens om en digital agenda för Skåne. Inspirerade av denna och av Winnet Sveriges digitala agenda tog vi året efter fram vår egen agenda som vi presenterade på Nordiskt Forum. Den innehåller vissa av Winnet Sveriges mål som vi tycker är viktiga även för Skåne och har tre insatsområden - att motverka stereotypa föreställningar, främja digitalt innanförskap och arbeta med Samverkansplattformen.

Vad har ni gjort mer?
Överhuvudtaget så har frågor om digitalt innanförskap diskuterats mycket. Vi har haft två dialogmöten med våra lokala resurscentra och nätverk med fokus på företagare och IT-säkerhet. Vi var också inbjudna att presentera vår agenda på en konferens hos Svenska Institutet i mars 2015 som en del av Winnet Sveriges Tematiska partnerskapsprojekt för Östersjösamarbete.

Vi har precis avslutat ett samarbete med Föreningen Christina som gjort en pilot i nordöstra Skåne om Samverkansplattformen, tillsammans med bland annat kommuner och utbildningsaktörer.

För att hitta sätt att öka den digitala kompetensen hos småföretagare har vi också jobbat med Föreningen Christina som testat Success Teams-metoden för att ta fram metoder för IT-utveckling. I mars 2015 lämnade vi ett yttrande till Digitaliseringskommissionen och vi har varit med och bidragit till Skånes digitala agenda. Vi har under arbetet lyft frågan om en jämställd och jämlik digital utveckling.

Vilket resultat vill du särskilt lyfta fram?
Att den digitala agendan verkligen är en levande agenda. Aktiviteterna som genomförs varje år ska på ett tydligt sätt leda utvecklingen framåt. Det är ett resultat som jag är glad för att vi har uppnått.

INSATSOMRÅDE 4.
Strategiskt gränsöverskridande samarbete

STRATEGISKT GRÄNSÖVERSKRIDANDE samarbete är inte bara ett eget insatsområde – det är också ett sätt att arbeta som ska prägla allt som sker inom resurscentraverksamheten. Vad betyder det här egentligen? Grunden för en hållbar tillväxt bygger på att det regionala tillväxtarbetet sätts in i ett större sammanhang. Aktörer på lokal och regional nivå behöver aktivt förhålla sig till omvärlden, till de olika kunskaper och förutsättningar som korsar insatserna. För att få både bredd och djup i det regionala tillväxtarbetet är det nödvändigt att kvinnor och män från så många grupper som möjligt deltar – från såväl offentlig och privat sektor som civilsamhället och forskningen. Ett strategiskt samarbete behöver vara både långsiktigt och systematiskt för att förändra de strukturer och orsaker som ligger i vägen för målen om jämställdhet och lika villkor. [21]

Grunden för allt Winnet Sverige ägnar sig åt är att på ett strategiskt sätt ingå i eller koppla ihop aktörer i olika former av gränsöverskridande samarbeten. Självklart har vi dessutom en mängd aktiviteter inom det specifika insatsområdet. Aktiviteter som sammanför människor, branscher och projekt över gränser – regionalt, nationellt och internationellt.

På agendan 2013-2015

De gångna årens många spännande insatser har fört Winnet Sverige och flertalet av våra medlemmar runt Sverige och Europa, inte sällan till något av länderna runt Östersjön och med stöd av olika EU-program. Vi har gjort och tagit emot studiebesök, deltagit i konferenser och rundabordssamtal. Vi har hållit i seminarier och bjudits in för att, som experter på våra fokusområden, i olika sammanhang ge inspel och berätta om Winnets arbete. Under perioden närvarade vi varje år under Almedalsveckan, både som deltagare och arrangör tillsammans med bland andra Svenska Institutet (SI) och SIDA.

Winnet 8 – ett europeiskt partnerskap mellan åtta länder

Kapitaliseringsprojektet Winnet8 finansierades av det europeiska programmet Interreg IVC. Syftet var att ta fram goda exempel, policyrekommendationer och handlingsplaner för att implementera jämställdhet i EU 2020-strategin, i sammanhållningspolitiken och strukturfondsprogrammen för 2014 till 2020. Genom arbete i multi-aktörsgrupper, konferenser, konsultationer med genusforskare, en mängd goda exempel och dialog med det europeiska nätverket GenderCoP, landade Win-

net8 i en rad förslag för att jämställdhetsintegrera strukturfonderna. Ett av dessa var idén att skapa ett interregionalt flaggskepp för jämställdhet och en plattform för samarbete kring insamling av statistik, genusanalyser, forskning, utbildning och utbyte av erfarenheter.

Partnerskapets arbete har spridits till alla berörda aktörer i Sverige och presenterats för EU-kommissionen, regionkommittén och samordningskommittén för fonderna COCOF – The Committee of the Coordination of Funds.

Östersjöregionen – partnerskap och samarbeten

Winnet Sveriges samarbete inom EU har stärkts under perioden. Det beror bland annat på det pågående Östersjöpartnerskapet för ekonomisk hållbar och jämställd tillväxt, i vilket vi ingår tillsammans med bland annat Tillväxtverket och VINNOVA. Att Winnet Center of Excellence® nu finns på universitet i Stettin i Polen är ännu en viktig anledning till det stärkta samarbetet, liksom samarbetet med Polens regering kring flaggskeppsprojektet Baltic Sea Region Partnership Platform. Med avstamp i resultatet av Winnet8 arbetar vi för ett ökat fokus på innovation, entreprenörskap, IT och tillväxt på lika villkor. Polen, Lettland, Estland, Litauen, Finland, Tyskland och Sverige har tagit fram en handlingsplan för att föra in ett genusperspektiv i Östersjöstrategin. För att resurscentra på olika sätt ska kunna användas som aktör inom partnerskapet arbetas det även med att ta tillvara den kunskap som projektet Going Abroad fört med sig.

Inom ramen för Östersjöstrategin har Winnet Sverige varit engagerade i att bygga broar också till verksamheter i Ryssland. Under 2014 tog vi tillsammans med bland annat Winnet i Kalmar och Gävleborg emot en rysk delegation på besök i Sverige. Nordiska ministerrådet godkände under perioden en ansökan från ryska kvinnoorganisationer för start av regionala resurscentra.

EU:S STRATEGI FÖR ÖSTERSJÖREGIONEN (EUSBSR) är ett samarbete mellan EU:s länder runt Östersjön. Strategin har tre huvudmål: rädda havsmiljön, länka samman regionen och öka välståndet. Den är det första exemplet på en så kallad makroregional strategi. En grupp medlemsstater går samman för att hantera gemensamma territoriella utmaningar och behov. Läs mer på www.regeringen.se

TIPS!

Se Svenska Institutets film om samarbetet i Östersjöregionen och Winnet Centre of Excellence i Polen. Du hittar den på: www.winnet.se

Resurscentrum för kvinnor på export

Modellen med resurscentrum för kvinnor väcker stort intresse både inom och utanför EU. På kort tid har tjugotre resurscentra startats i Armenien. I Turkiet, som ingår i det Östra partnerskapet, finns liknande planer. Med anledning av detta var vi inbjudna att tillsammans med Winnet Västra Götaland berätta om resurscentra vid en turkisk konferens. Resurscentrahandboken, som sedan tidigare finns översatt till engelska, är nu också tillgänglig på turkiska.

Det pågår en nära dialog med utrikesdepartementet och Regeringskansliet om resurscentramodellen. Som en del av detta deltog Winnet Sverige som officiell representant i den svenska delegationen vid en högnivåkonferens inom EU.

Sedan våren 2015 är Winnet Sverige även delaktiga i frågor som rör utsatta EU medborgare, inom ramen för regeringens avtal och nationella samordning. Vi har hittills närvarat vid en nationell konferens och sitter med i Regeringskansliets referensgrupp med fokus på att bygga resurscentrum för kvinnor i Rumänien och Bulgarien.

Winnet Sverige har nära kontakt med jämställdhetskoordinatorn på Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). På deras önskemål har vi deltagit i seminarier och berättat om möjligheterna att mobilisera kvinnor till entreprenörskap och företagande genom resurscentrametoden.

Winnet Europe

Samarbetet med Winnet Europe är under ständig utveckling. Utifrån handboken Att driva ett resurscentrum framgångsrikt arbetar vi tillsammans fram en utbildning för verksamhetsledare. Denna kommer att spridas till andra medlemsstater i EU som har intresse av att öka kvinnors deltagande i regional tillväxt och utveckling.

Going Abroad

Winnet Skånes treåriga samverkansprojekt Going Abroad gav hundratals kvinnor, alla företagare och entreprenörer i Östersjöområdet, möjlighet att samverka och starta Business Success Teams. Winnet Sverige är associerad partner i ett östersjöprojekt som tillsammans med Winnet Skåne, Winnet Kristianstad och Winnet Kronoberg på olika sätt sprider kunskapen om projektet och resurscentras Success Team-metod.

Nordiskt Forum – New Action on Women's Rights i Malmö 2014

Under fyra dagar i juni 2014 lockade Nordiskt Forum 15 000 deltagare från mer än 50 länder till Malmö. Med målet att sätta agendan för framtidens jämställdhetspolitik arrangerades över 400 seminarier, workshops, samtal, konserter och kulturevenemang. Resultatet var bland annat ett slutdokument med en rad uppmaningar

och krav på förändring som överlämnades till de nordiska regeringarna. [22]

Winnet Sverige deltog i Sveriges Kvinnolobbys planering av arrangemanget och närvarade under hela forumet i samverkan med Tillväxtverket, Winnet Västra Götaland och Winnet Skåne. Genom vår gemensamma mötesplats och utställningsmonter, Checkpoint Winnet, och tre seminarier spreds information om våra verksamheter och aktuella frågor för insatsområdena. Representanter för Winnetorganisationen deltog även i ett stort antal aktiviteter under forumet tillsammans med Winnet Armenien och Winnet Europe. Våra välbesökta seminarier handlade om:

- Arbetsmarknad på lika villkor, med bland annat dåvarande finansminister Anders Borg och Malin Wreder från regeringens delegation för jämställdhet i arbetslivet.
- Baltic Sea Regional Partnership Platform – for Gender & Economic Growth, om Winnet Sveriges arbete inom Östersjöregionen med bland annat Christiane Bannuscher från Winnet Europe.
- En digital agenda på lika villkor, om bland annat Winnet Gävleborgs och Winnet Skånes digitala agendor, tillsammans med Isobel Hadley-Kamptz frånDigitaliseringskommissionen.

Winnet gjorde avtryck på Nordiskt Forum och en mängd spontana kontakter och möten uppstod mellan medlemmar, tänkbara samarbetspartners, myndigheter och ministrar. Vårt deltagande var en på alla sätt lyckad storsatsning, möjlig tack vara våra samarbetspartner och de engagerade insatserna från Winnetorganisationens många medlemmar.

WINNET CENTRE OF EXCELLENCE OCH STRATEGISKT GRÄNSÖVERSKRIDANDE SAMARBETE

Winnet Centre of Excellence bidrar med kunskap om hur samverkan över nationella och regionala gränser kan öka möjligheterna för kvinnor och män att påverka samhället och sina egna liv. Tidigare forskning har visat att resurscentra systematiskt har bedrivit gränsöverskridande projekt och samlat aktörer såväl inom som utom Sverige. Bland annat har gemensamma internationella projekt bedrivits för att etablera resurscentra runtom i Europa, för att höja kunskaperna om kvinnors bidrag till samhällets utveckling och öka kvinnors delaktighet i teknisk utveckling. På så sätt visar resurscentra hur strategiskt gränsöverskridande samarbete kan öka förutsättningarna för att ett mångfacetterat genusperspektiv får genomslag i Sverige och Europa.

MEDLEMMAR BERÄTTAR:
Bodil Nilsson, Winnet Skåne

BODIL NILSSON är verksamhetsledare för Winnet Skåne som är ett regionalt resurscentrum för kvinnor med fjorton medlemsorganisationer. Winnet Skåne drivs som en ideell förening och finansieras med medel från Region Skåne, Tillväxtverket och olika projekt.

Vad betyder strategiskt gränsöverskridande samarbete för Winnet Skåne?
Många saker. Vi samverkar på flera sätt både inom Sverige och i området runt Östersjön och med andra länder. Under de senaste åren har vi deltagit i olika mötesplatser och utbytt erfarenheter med Winnet Sverige och kollegor i södra Sverige. Vi har också skrivit på en avsiktsförklaring om att vara med i Flaggskeppet för Östersjöregionen som Winnet Sverige arbetar med.

Våren 2015 startade ett arbete med att planera en projektansökan om ett nytt Going Abroad. Vi jobbar ihop med partners i Tyskland, Sverige, Polen och Litauen. Vårt internationella arbete bygger i stort vidare på de erfarenheter och kontakter som vi fick genom det första Going Abroad-projektet 2011 till 2014. Universitetet i Szczecin har dessutom tagit fram en rapport som heter Rural Women and Men in Baltic Sea Region. Den innehåller statistik och rekommendationer som kan användas i kommande projekt i södra Östersjön och av Winnet Sverige och andra resurscentra i landet.

Vad är du särskilt nöjd med?
Det nationella samarbetet inom Winnet som är så viktigt för ett sammanhållet arbete. Det är också roligt med samarbetet i södra Östersjön och de ringar på vattnet som projektet Going Abroad lett till. Det lever vidare på olika sätt mellan partners och blir nu ett nytt projekt dessutom. Här har vi både engagerat en ny lead partner, Länsstyrelsen i Skåne, och utvecklat partnerskapet vidare.

Vilka jämställdhetsfrågor kommer vara viktiga framöver?
I Östersjöområdet är det att bidra till att kvinnor i alla länder kring Östersjön får goda villkor för sina liv. Idag skiljer det sig åt en hel del.

Christiane Bannuscher, Women into Business Rostock

CHRISTIANE BANNUSCHER är styrelsemedlem i Winnet Europe. Som verksamhetsledare för föreningen Women into Business Rostock deltog hon även i Södra Östersjöprojektet Going Abroad.

Vad har hänt sedan Going Abroad avslutades 2014?
Vi har fortsatt med en mängd aktiviteter för att sprida projektets resultat och kunskap om hur metoden Business Success Teams kan användas för konkurrenskraft och företagande. Inte minst har vi gett stöd till verksamhetsledare och chefer som vill använda metoden i olika projekt och organisationers satsningar kring entreprenörskap.

Vilka resultat är du särskilt nöjd med?
Jag är som mest glad över hur företagarkompetensen verkligen har ökat hos projektdeltagarna. De har alla uttryckt att de är så tacksamma över de erfarenheter och möjligheter som Going Abroad har gett dem. Som projektpartner fick vi förverkliga våra idéer och har nått våra mål med projektet. Vi är såklart också väldigt glada över att vara i toppen som ett av de mest framgångsrika projekten av sextioåtta stycken under den senaste Södra Östersjöprogramperioden!

Hur kommer Success Team-metoden att leva vidare?
Deltagarna stöttas för att kunna fortsätta att använda metoden och delta i gemensamma marknadsföringsgrupper. Det här blir en vidareutveckling av metoden som dessutom särskilt kommer att inriktas på de gröna näringarna.

INSATSOMRÅDE 5.
Landsbygdsutveckling

TRENDEN ÄR TYDLIG: Sveriges glesbygder blir allt glesare. För att vrida utvecklingen i en annan riktning behöver kvinnor och män ha samma möjligheter att verka och leva på landsbygden. Jämställdhet är en horisontell prioritering i landsbygdsprogrammet för 2014 till 2020. Det betyder att perspektivet ska finnas med i allt genomförande. [23] Winnet Sverige arbetar för att stärka kvinnors förutsättningar och påverka policy och genomförande för att alla program och insatser ska genomsyras av ett genusperspektiv. Vi vill synliggöra kvinnors entreprenörskap, företagsamhet och engagemang i landsbygdens frågor. Med rätt stöd kan fler kvinnor mobiliseras till entreprenörskap och få del av landsbygdsprogrammets möjligheter. Tillgång till infrastruktur, service och kommunikationer - såväl fysiska som digitala - är avgörande för att det här ska bli möjligt.

Winnet Sverige och våra medlemsorganisationer har genomfört flera lyckade jämställdhetsprojekt och satsningar på landsbygden. En betydelsefull och tongivande sådan var konferensen om en landsbygd på lika villkor. Winnet Sverige var initiativtagare till dagarna som genomfördes i samverkan med Landsbygdsnätverket, Jordbruksverket, Tillväxtverket, Östra Göinge kommun, Queenia LRC Östra Göinge, Region Skåne och Regionalt ResursCentrum för kvinnor i Skåne.

I oktober 2011 samlades över 120 personer på Wanås i nordöstra Skåne för att hämta inspiration och diskutera hur det kommande landsbygdsprogrammet bättre kunde ta höjd för kvinnors och mäns villkor. Vad behövdes för att skapa en levande bygd där både kvinnor och män får möjlighet att verka och leva? De många synpunkterna och idéerna sammanfattades i sju förbättringsförslag som överlämnades till landsbygdsministern.

GOING ABROAD - AFFÄRSSAMARBETE ÖVER GRÄNSERNA

Genom att bygga Success Teams i södra Östersjöregionen gav Going Abroad företagarkvinnor kunskap och internationella nätverk för att etablera sig på nya marknader. Winnet Skåne, Region Skåne, Winnet Kronoberg och Föreningen Christina samverkade i projektet tillsammans med partners och associerade organisationer från Tyskland, Litauen och Polen. Projektet pågick under 2011 till 2014 och finansierades bland annat av Södra Östersjöprogrammet och EU.

TIPS!

Läs boken Going Abroad – the Success Story. Att ladda ner via www.goingabroad.nu

Förbättringsförslag:

1. Sätt genusmål i program, implementering och uppföljning
2. Behandla, bemöt och besluta ur ett jämställt tillväxtperspektiv
3. Skapa förutsättningar för en hållbar nationell utveckling genom att särskilt stödja närproducerade
varor och tjänster
4. Gör det obligatoriskt med köns- och åldersuppdelad statistik
5. Skapa förutsättningar för nya affärsområden på landsbygden och uppmärksamma utveckling och breddning av tjänstesektorn
6. Säkra internet- och mobiltäckning i hela landet
7. Samarbete och samordning mellan Tillväxtverket och Jordbruksverket på nationell nivå

Ytterligare en viktig satsning föddes 2012 genom landsbygdsdepartementets önskan att, med stöd av Winnet Sverige, integrera ett genusperspektiv i kommande politik och program. Det var projektet Landsbygd på lika villkor ur ett regionalt perspektiv. Satsningen gick av stapeln i Jönköpings län i samarbete med Winnet Jönköping, Länsstyrelsen i Jönköpings län, landsbygdsdepartementet och Jordbruksverket. Idén var att tillsammans formulera jämställdhetsmål och resultatindikatorer till landsbygdsprogrammet 2014-2020. Utöver detta togs en rad förslag för ett mer jämställt landsbygdsprogram. Det rörde sig om: [24]

Nationell nivå

- Prioritera medel till landsbygdsutveckling
- Sätt tydliga och konkreta mål för jämställdhet
- Avsätt särskilda medel för arbete med jämställdhet som ett horisontellt mål
- Gör det möjligt att söka stöd för nya verksamheter och affärsområden på landsbygden
- Definiera och bredda begreppet innovation

J-APPEN SKA ÖKA JÄMSTÄLLDHETEN PÅ LANDSBYGDEN!

Jämställdhetsappen är ett verktyg och en kunskapshöjare för både projektledare och handläggare av projektansökningar och investeringar. J-appen ställer frågor, efterfrågar information och ger fakta för att säkra jämställdhet i projekt och handläggning av företagsstöd på landsbygden.

Regional och lokal nivå

- Sätt kvantitativa mål utifrån regionala förutsättningar
- Se till att handläggare inom landsbygdsprogrammet samarbetar med länsstyrelsens sakkunniga i jämställdhet
- Utveckla J-app, jämställdhetsapp i mobilen
- Betala ut förskott i direkt anslutning till beviljat stöd och utan ansökan, för att minska byråkratin och frigöra tid för handläggarna

Resultaten av projektet, de många dialogerna och den nationella konferensen Landsbygd på lika villkor- Ett mer jämställt landsbygdsprogram 2014 har implementerats på en mängd sätt under 2013 till 2015. Givetvis har det också funnit vägar ut i Europa.

På agendan 2013-2015

Winnet Sverige har synliggjort kvinnors liv och företagande på landsbygden bland annat genom vårt nära samarbete med Jordbruksverket och deltagande i Landsbygdsnätverket. Här har vi tillsammans med våra samarbetspartners lyft jämställdhet och kvinnors villkor inom alla aspekter av landsbygdens utveckling. Vi har fortsatt arbetet för att de sju förslag som överlämnades till landsbygdsministern ska implementeras i landsbygdsprogrammet 2014-2020.

Inom projektet Winnet8 togs en policyrekommendation fram för att få in jämställdhetsaspekter även i kommande landsbygdsprogram. Detta har vi arbetat vidare med under hela perioden. Winnet Sverige är dessutom, efter ett regeringsbeslut i maj 2015, ledamot i såväl Övervakningskommittén för landsbygd som Lokalt ledd utveckling (LAG) under 2014 till 2020. Vi har samverkat i det uppföljande arbetet med EU-programmen 2014-2020 och Partnerskapsöverenskommelsen (PÖ) för att säkra jämställdhet i kommande EU-fondsprogram.

Tillgänglighet på landsbygden

Landsbygden är i stort behov av kommunikation och transporter för att vara attraktivt att bo, leva och verka i. Tillgänglighet och kvinnors och mäns villkor är viktiga frågor för landsbygdens utveckling. Med anledning av detta innehåller Winnet Sveriges digitala agenda särskilda prioriteringar för landsbygden under 2014 till 2020.

Innovation

Winnet Sverige arbetar med ett särskilt fokus på innovation och kommersialisering på landsbygden, inom gröna, kulturella och kreativa näringar. Det här är ett arbete som på olika sätt även kopplas till våra pågående samarbeten inom Norden och Östersjöregionen.

Vi fortsätter att utveckla kunskapen om behovet av kvinnors deltagande i de gröna näringarna. Det här är ett prioriterat område för EU och berör Sveriges arbete inom såväl flerfondssamarbeten som strukturfondsprogrammen. Genom inspelen från projektet Landsbygd på lika villkor framkom behovet att säkerställa ett genusperspektiv i arbetet med klimat, förnyelsebara processer och energi. Winnet Sverige jobbar för detta genom att bland annat bygga samarbeten med aktörer i området tillsammans med Winnet Centre of Excellence. På så sätt säkerställer vi en kunskapsbas för fortsatta insatser.

Nya resurscentra

Vi har arbetat med att organisera kvinnor i flera av de geografiska områden i Sverige som idag saknar resurscentra för kvinnor. Resultatet är det nyetablerade Winnet Gotland som snabbt visat sig fylla en viktig funktion i det regionala tillväxtarbetet.

WINNET CENTRE OF EXCELLENCE OCH LANDSBYGDSUTVECKLING

Winnet Centre of Excellence bidrar med kunskap om hur landsbygdsområden kan utvecklas genom att ta till vara på många olika människors drivkrafter och initiativ. Tidigare forskning har visat att resurscentra uppstod ur de nätverk som drevs av kvinnor på landsbygden under 1980-talet. Dåvarande Glesbygdsverket fyllde en viktig roll för att identifiera nätverkens betydelse för landsbygdsutvecklingen. Detta ledde fram till beslutet att avsätta statliga medel för uppstarten av resurscentra. Genom åren har resurscentra skapat mötesplatser, nätverk och individuellt stöd för att göra det möjligt för kvinnor att leva och verka i glesbygd. Resurscentras arbete visar hur landsbygdsutveckling kan bedrivas på ett sätt som gynnar en bredd av aktörer.

MEDLEMMAR BERÄTTAR:
Siv Lindén, Winnet Jönköping

SIV LINDÉN är sedan elva år koordinator på det regionala resurscentrat Winnet Jönköping. Den ideella organisationen har verksamheter inom alla de fem insatsområdena. Målet är en jämställd tillväxt och utveckling i hela länet.

Hur arbetar ni med landsbygdsutveckling?
Vi har genomfört många projekt och stora konferenser de senaste åren. NY.BY, om kvinnors entreprenörskap på landsbygden, var ett projekt som under 2010 innebar att vi var engagerade i flera olika aktiviteter. Blivande företagare fick utbildning och coachning, vi hade tillsammans med Länsstyrelsen i Jönköpings län mängder av informationsträffar om landsbygdsprogrammet och även en nationell konferens.

Därefter tog vi 2013, tillsammans med Winnet Sverige, initiativ till ett pilotprojekt för att säkra ett jämställdhetsperspektiv i det nya landsbygdsprogrammet. Vi hade en bredd av aktörer med oss - från Landsbygdsdepartementet, Jordbruksverket, Landsbygdsnätverket, Länsstyrelsen i Jönköping och högskola och universitet. Projektet, Landsbygd på lika villkor, landade i en rapport med ett antal förslag som länets Landshövding Minoo Ahtarzand lämnade till landsbygdsministern Eskil Erlandsson. Projektet följdes upp genom att vi höll en konferens och utbildning på ELMIA om att skriva jämställda regionala landsbygdsprogram. Där hade vi också en utställning och monter, tillsammans med Länsstyrelsen som fick stor uppmärksamhet och besöktes av 20 000 personer.

Vi har även haft en nationell konferens, Möjligheternas landsbygd, i Tranås 2015 ihop med riksorganisationen Hela Sverige ska leva och Winnet Sverige. Ett hundratal deltagare fick lyssna till intressanta föreläsare och ta del av bra exempel från lokala och regionala projekt. Men även komma med förslag till den parlamentariska landsbygdskommittén.

Vad är du särskilt nöjd med av?
Att Winnet format en modell som skulle kunna överföras på vilken fråga som helst om man vill påverka utvecklingen av jämställdhet. Receptet är ett departement, en myndighet och en länsstyrelse ur ett regionalt perspektiv.
Vilka frågor kommer ni att ta tag i framöver?

Jönköping är ett jordbrukslän och historiskt sett har landsbygdskvinnor varit drivkraften bakom att resurscentra startades 1994. Samtidigt kan vi se att vårt län ligger långt ner när det gäller tilldelning av medel till kvinnor från landsbygdsprogrammet. Det behövs fortfarande många insatser.

Vi fortsätter tillsammans med Winnet Sverige att jobba för att en jämställdhetsapp skall tas fram för att ge stöd och kunskap till både projektledare och handläggare av projektansökningar och investeringar. Idén är att J-appen ska ställa ett antal frågor för att avgöra om projektet är jämställt eller inte. Eller om det behövs mer information för att kunna göra en bedömning. Dessutom ger appen fakta för att öka användarens kunskap.

Vi ska även jobba för att flaggskeppsplattformen för jämställdhet ska bli av så att jämställdhet implementeras nationellt i genomförandet av landsbygdsprogrammet. Men också i EU-programmens investeringsprioriteringar.

FOTNOTER

[1] Friberg, Tora, Den andra sidan av myntet: om regionalpolitikens enögdhet: en idéskrift ur kvinnligt perspektiv från Glesbygdsmyndigheten, Glesbygdsmyndigheten (1993)

[2] Bygder och regioner i utveckling (prop 1993/94:140)

[3] Regional tillväxt – för arbete och välfärd (prop 1997/98:62)

[4] Regeringens avsatta projektmedel var 1998 och 1999 18,1 respektive 19,6 miljoner, medfinansierade från exempelvis Länsstyrelser och kommuner.

[5] SWECO, Halvtidsutvärdering Resurscentraprogrammet 2013-2015 (2015)

[6] Att välja jämställdhet, Tillväxtverket rapport 0107, (2011), SWECO, Halvtidsutvärdering

[7] Resurscentraprogrammet 2013-2015 (2015)

[8] Andersson, Lina, & Olsson, Sara, Vi vet vad vi talar om – goda exempel från resurscentra för kvinnor, Winnet Sverige (2013), Resurscentra – en jämställdhetsmodell på export, folder

[9] Winnet Sverige, Lindberg, Malin, Sammanställning av befintlig forskning om resurscentra för kvinnor, Winnet Centre of Excellence, Winnet Sverige (2012), Regeringsbeslut, Uppdrag att fördela verksamhetsbidrag till resurscentra för kvinnor inom det regionala tillväxtarbetet, N2012/6282/RT

[10] Halvtidsutvärdering Resurscentraprogrammet, SWECO, 2013-2015 (2015)

[11] Bidragsanalys resurscentra för kvinnor, december 2014, SWECO

[12] Glans, Hanna, Alltid mål i sikte! Om internationella Kvinnoföreningen i Malmö och genusdriven social innovation i praktiken, Internationella Kvinnoföreningen i Malmö (2015)

[13] Rapport nationell konferens Innovation på lika villkor! Jönköping 30-31 augusti 2012, Winnet Sverige, Women's resource centres innovation and policies for smart and sustainable growth, Winnet8

[14] Malin Lindberg från Alltid mål i sikte! Om internationella Kvinnoföreningen i Malmö och genusdriven social innovation i praktiken, Glans, Hanna Internationella Kvinnoföreningen i Malmö (2015)

[15] Winnet Sverige arbetar med genusdriven social innovation, Winnet Sverige

[16] Arbetsmarknad på lika villkor! En dokumentation från tre konferenser kring den könssegregerade arbetsmarknaden, Winnet Sverige (2012)

[17] Egenanställning – en väg till arbete för arbetslösa, Rapport 0121, Tillväxtverket

[18] Kriterier och Riktlinjer för uppdraget Resurscentra för kvinnor 2013 – 2015, Tillväxtverket

[19] Winnet Sveriges digitala agenda 2013-2015

[20] Winnet Sveriges digitala agenda 2013-2015, Digitaliseringens transformerande kraft – vägval för framtiden, SOU 2015:91, Rapport, Forskning kring könsobalanser inom IKT, Winnet Sverige (2014)

[21] Digitaliseringens transformerande kraft – vägval för framtiden, SOU 2015:91
''Inte diskriminerande mot män att få kvinnor att välja IT'', Dagens Samhälle 2015-12-04

[22] Bidragsanalys resurscentra för kvinnor, december 2014, SWECO

[23] www.sverigeskvinnolobby.se

[24] www.jordbruksverket.se

Tryck: Arkitektkopia i Kalmar 2017

Tryckt med bidrag från Stiftelsen Längmanska kulturfonden.

tillväxt verket

WINNET SVERIGE